

**बैदेशिक रोजगारबाट फर्केर कृषि फर्म सञ्चालन गर्नेका लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम परिचालन
कार्यविधि, २०७९**

प्रस्तावना: वैदेशिक रोजगारको क्रममा प्राप्त अनुभव र अनुभूतिहरूलाई उपयोग गर्दै स्वदेश फर्केर व्यवसायिक कृषि पशुपालन पेशामा आवद्ध हुने नेपाली युवाहरूको संख्या बढिरहेको अवस्थामा विदेशमा प्राप्त सीप र उर्जालाई स्वदेशमा उपयोग गरी आन्तरिक उत्पादनको बृद्धि सँगै रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न विदेशबाट फर्केर देश भित्रै कृषि/पशुपालन पेशामा व्यवसायिक रूपले सक्रिय हुन चाहने वा सक्रिय भइरहेका युवाहरूको मनोबल बढाउन तथा उनीहरूको व्यवसायिकतामा सहयोग पुऱ्याउन बाञ्छनीय भएकोले माछापुच्छ्रे गाउँपालिका प्रशासकिय कार्यविधि (नियमित) गर्ने ऐन, २०७४ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी माछापुच्छ्रे गाउँपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यस कार्यविधिको नाम बैदेशिक रोजगारबाट फर्केर कृषि फर्म सञ्चालन गर्नेका लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम परिचालन कार्यविधि, २०७९ रहने छ ।

(२) यो कार्यविधि गाँउ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा:- विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

(क) “कार्यपालिका” भन्नाले माछापुच्छ्रे गाँउकार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ख) “समिति” भन्नाले माछापुच्छ्रे गाँउपालिकाको कृषि विकास समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) “शाखा” भन्नाले माछापुच्छ्रे गाँउपालिकाको कृषि शाखालाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) “वडा कार्यालय” भन्नाले माछापुच्छ्रे गाँउपालिकाका वडा कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) “मुल्याङ्कन समिति” भन्नाले यस कार्यविधिको दफा ४ बमोजिम गठन भएको समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(च) “वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका” भन्नाले अर्थोपार्जन वा अध्ययन आदिको सिलसिलामा नेपालभन्दा बाहिर कुनै पनि देशमा कम्तिमा ६ महिना बसि स्वदेश फर्केका नेपाली नागरिकहरूलाई बुझनु पर्दछ ।

- (छ) यस कार्यविधि अनुसारको अनुदान प्राप्त गर्न वैदेशिक रोजगारबाट फर्केको कम्तिमा ६ महिना र बढिमा दुई वर्ष तथा उमेरको हकमा ५० वर्ष ननाघेको हुनु पर्नेछ ।
- (ज) “उद्यमी/व्यवसायी” भन्नाले गाँउपालिका तथा करदाता कार्यालयमा व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण गरेका कृषि/पशु फार्म तथा व्यावसायिक कृषकहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद -२

प्रस्ताव आव्हान र मूल्याङ्कन सम्बन्धी व्यवस्था

३. प्रस्ताव आव्हान: (१) यस कार्यविधि बमोजिम कृषि तथा पशुपालनमा अनुदानमा उपलब्ध गराउन गाँउपालिकाको कृषि तथा पशु सेवा शाखाले तोकिएको ढाँचामा वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका व्यक्तिहरुलाई स्थानीय पत्रपत्रिका, स्थानीय रेडियो, गाँउपालिकाको वेबसाइट, फेसबुक पेज आदि मार्फत कम्तिमा १५ दिनको समय दिएर प्रस्ताव आव्हान गर्नु पर्नेछ । यस्तो सूचना गाँउपालिका तथा सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुको सूचना बोर्डमा टाँस गर्नु पर्नेछ ।
- (२) यस कार्यविधि अनुरूप कृषि तथा पशुपालनमा अनुदान माग गर्न चाहने वैदेशिक रोजगारबाट फर्केकाहरुले तोकिएको मिति भित्र आफुले माग गरेको अनुदान सम्बन्धि विवरण सहित अनुसूची - १ को ढाँचामा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने छ ।
- (३) अनुदान माग गर्न सम्बन्धित कार्यालयमा पेश गर्ने प्रस्तावको साथमा सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस, वैदेशिक रोजगारमा कम्तिमा ६ महिना बसेको र स्वदेश फर्किएको कम्तिमा ६ महिना तथा दुई वर्ष भएको प्रमाण, व्यवसाय दर्ता नविकरण प्रमाण पत्र प्यान/भ्याट दर्ता प्रमाण पत्र करचुक्ता प्रमाण पत्र अनुभव तथा तालिमको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, व्यक्तिको हकमा नागरिकताको प्रतिलिपि अरु कुनै निकायबाट दुई वर्ष यता कृषिमा कुनै पनि प्रकारका अनुदान नलिएको स्व घोषणा पत्र समेत संलग्न गाँउकार्यापालिकाको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
४. प्रस्ताव मूल्याङ्कन समिति: (१) यस कार्यविधि बमोजिम अनुदान हस्तान्तरणको लागि प्राप्त प्रस्तावहरु छनौट गर्न देहाय बमोजिमको एक प्रस्ताव मूल्याङ्कन समिति रहने छ ।
(क) आर्थिक विकास समिति संयोजक	माछापुच्छ्रे गाँउपालिका	संयोजक
(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	माछापुच्छ्रे गाँउपालिका	सदस्य

(ग) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	सदस्य
(घ) पशु सेवा शाखा प्रमुख माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	सदस्य
(ङ) कृषि शाखा प्रमुख माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	सदस्य सचिव
- (२) मुल्याङ्कन समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्न सक्ने छ ।
- (३) मुल्याङ्कन समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, आर्थिक विकास समितिका सदस्यहरू, वडा अध्यक्षहरू तथा विषय विज्ञहरूलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
- (४) प्रस्ताव मुल्याङ्कन गर्दा मुल्याङ्कन समितिले अनुसूची -२ बमोजिमका मूल्याङ्कनका आधारहरू अनुसार गर्नु पर्नेछ ।
- (५) मुल्याङ्कन समितिले प्राप्त प्रस्तावहरू मुल्याङ्कन गरी क्रमबद्ध बढी अङ्क प्राप्त गर्ने प्रस्तावहरू स्वीकृत गर्नु पर्नेछ ।
- (६) मुल्याङ्कन समितिले प्राप्त प्रस्तावहरू मुल्याङ्कन गर्दा आवश्यकता अनुसार अनुगमन तथा निरीक्षण गरी प्रतिवेदन लिन सक्नेछन ।

परिच्छेद -३

अनुदान हस्तान्तरण सम्बन्धी प्रक्रिया एवम् सर्तहरू

५. अनुदान हस्तान्तरणमा प्राथमिकता: कृषि अनुदान हस्तान्तरणमा देहाय बमोजिमका व्यक्तिहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ:
- (क) वैदेशिक रोजगारको क्रममा सम्बन्धित विषयमा (कृषि/पशुपालन) अध्ययन वा काम गरेको ।
- (ख) वैदेशिक रोजगारबाट फर्केपछि निजि फर्म दर्ता गरी संचालन गरिरहेको ।
- (ग) कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरी व्यवसायिक कृषि/पशुपालन गरिरहेको ।
- (घ) बाझो जमिनलाई उपयोग गरी खाद्यान्न, तरकारी, मसलाबाली, फलफुल, पंक्षि तथा पशुपालन व्यवसाय व्यवसायिक रूपमा गरिरहेका ।
- (ङ) खाद्यान्न बालीको हकमा कम्तिमा १० रोपनी, तरकारीको लागि २रोपनी (प्लास्टिक घरभित्र खेती गर्नेले ५०० वर्ग मिटर), मसलाबालीको हकमा कम्तिमा २ रोपनी जमिनमा व्यवसायिक खेती गर्नुपर्ने ।
- (च) कुखुराको हकमा २,०००, गाई/ भैँसी ५ वटा माउ, बाख्रा १५ वटा माउ, तथा माछाको हकमा ३ रोपनीमा व्यवसाय गर्नुपर्ने छ ।

६. अनुदान हस्तान्तरण सम्बन्धी प्रक्रिया: अनुदान हस्तान्तरणका लागि देहाय बमोजिमका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिनेछः

- क) यस कार्यक्रमको लागि गाउँपालिकाको तर्फबाट हरेक आर्थिक वर्षमा विनियोजन हुने रकमको परिधि भित्र रही तथा यस कार्यक्रमको लागि प्राप्त प्रस्तावहरूको आधारमा कृषकहरूको क्षमता र कार्यक्रम संचालन भएपछि हुने उपलब्धिहरूलाई ध्यानमा राखि मुल्याङ्कन समितिले सिफारिस गरे बमोजिमको कृषि अनुदान प्रचलित आर्थिक कार्यविधि सम्बन्धि कानूनको अधिनमा रही यसै कार्यविधि बमोजिमको मापदण्ड पुगेको व्यक्ति सँग सम्झौता गरी कृषि अनुदान हस्तान्तरण गरिने छ।
- ख) वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरूको अवस्था, आवश्यकता र कृषि व्यवसायबाट हुने रोजगारीका आधारमा लागत अनुमानको ५० प्रतिशत अनुदान उपलब्ध गराइने छ।
- ग) यस कार्यक्रम अन्तर्गत उपलब्ध गराइने प्रविधिको आपूर्ति र वितरण सार्वजनिक खरिद एन २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ बमोजिम गरिनेछ।

७. कृषि अनुदान अन्तर्गत संचालन गर्न सकिने कार्यक्रमहरू: कृषि अनुदान अन्तर्गत देहाय बमोजिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछः

क्र.सं.	कार्यक्रम	गाउँपालिका बाट दिइने अनुदान	कृषक/समुह/सहकारी लागत सहकारी
१	आधुनिक कृषि यन्त्र उपकरणहरूको खरिद	५०	५०
२	टनेल/ग्रिन हाउस निर्माण	५०	५०
३	पशु /पंक्षि पालनको लागि गोठखोर निर्माण	५०	५०
४	प्लाष्टिक पोखरी	५०	५०
५	माछा पोखरी निर्माण	५०	५०
६	बीउ, बिरुवा, मल खरिद	५०	५०

८. अनुदान हस्तान्तरणका सर्तहरू: अनुदान हस्तान्तरणका सर्तहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- (क) कृषकहरूले प्राप्त गरेको अनुदानको उचित प्रयोग गर्नु पर्ने छ।

- (ख) अनुदान प्राप्त गरेको निर्माण तथा खरिद गरेको भौतिक सामाग्रीहरूको मर्मत संम्भार गर्नु पर्ने छ यदि सामाग्रीहरू बिग्रेको खण्डमा आफैले मर्मत गर्नु पर्ने छ ।
- (ग) अनुदान प्राप्त गरेको मितिले ५ वर्ष सम्म सम्झौता अनुसारको काम गर्नु पर्ने छ । साथै यन्त्र उपकरणको हकमा ५ वर्षसम्म अरुलाई हस्तान्तरण गर्न पाइने छैन यदि सम्झौता अनुसारको कार्यक्रम ५ वर्ष अगाडि नै छोडेमा वा यन्त्र उपकरणहरू अरुलाई बिक्रि गरेमा सम्बन्धित कृषकले अनुदान वापतको रकम अशुल उपर गरी प्रचलित कानून अनुसार कारवाही गरिनेछ साथै अन्य अनुदानमा सहभागि गराइने छैन ।
- (घ) अनुदानमा प्राप्त कृषि यन्त्र उपकरणहरू सम्बन्धित कृषकले आफ्नो बाहेक अन्य कृषकहरूको कामको लागि प्रचलित ज्याला लिएर उपयोग गर्न यो कार्यविधिले रोक्ने छैन ।
- (ङ) कृषि अनुदान अनुसूची -३ को ढाँचामा सम्झौता गराइ हस्तान्तरण गर्नु पर्ने छ

परिच्छेद -४

अनुगमन, निरीक्षण तथा मूल्याङ्कन

९. अनुगमन निरीक्षण तथा मुल्याङ्कन सम्बन्धी व्यवस्था: यस कार्यविधि अनुसार उपलब्ध गराइने कृषि अनुदान सदुपयोग भए नभएको बारेमा कार्यालयले जुनसुकै समयमा अनुगमन, निरीक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद -५ विविध

१०. बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार: यस कार्यविधिमा उल्लेखित कुनै प्रावधानहरूमा द्विविधा उत्पन्न भएमा वा यस कार्यविधि कार्यान्वयनमा कुनै बाधा परेमा सोको व्याख्या गर्ने वाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार गाउँ कार्यपालिकामा रहनेछ ।
११. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेखित कुनै प्रावधान प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।
१२. कार्यविधि संशोधन: माछापुच्छ्रे गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाले आवश्यकताको आधारमा यस कार्यविधिमा संशोधन गर्न सक्ने छ ।

अनुसूची -१

दफा ३ (२) सँग सम्बन्धित

कृषि अनुदान सहयोगको लागि कृषकले कार्यालयमा पेश गर्ने निवेदनको ढाँचा

मिति

श्री कार्यालय प्रमुख ज्यू

माछापुच्छ्रे गाँउपालिका, गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय,

लाहाचोक कास्की

विषय: वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरुलाई प्रदान गरिने कृषि अनुदान उपलब्ध गराई दिनु हुन ।

कास्की जिल्ला माछापुच्छ्रे गाँउपालिकानं वडा निवासी म
.....विगतबर्षदेशमा वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न भई
.....मितिमा देश फर्केपछिनामको फर्म
.....कार्यालयमामितिमा देश फर्केपछिनामको फर्म
.....कार्यालयमामितिमा दर्ता गरेर व्यवसायिकक कृषि/पशुपालन गरिरहेको
छु । मैले संचालन गरिरहेको कृषि/पशुपालन फर्मको लागिसामाग्री/ योजना अति
आवश्यक परेकोले उक्त सामाग्री/योजना उपलब्ध गराई दिनु हुन निवेदन दस्तुर वापतको रानस्व
दाखिला गरी भौचर सहित यो निवेदन पेश गरेको छु ।

- १) निवेदकको नाम
- २) ठेगाना
- ३) फर्मको नाम
- ४) फर्म संचालन गरेको स्थान
- ५) फर्म दर्ता मिति र नम्बर
- ६) वैदेशिक रोजगारीमा गएको देशको नाम
- ७) वैदेशिक रोजगारीमा बसेको समय
- ८) वैदेशिक रोजगारी बाट फर्केको मिति
- ९) वैदेशिक रोजगारीमा रहदा गरेको काम/अनुभव
- १०) फर्ममा लगानि भएको पुँजि

क) स्थिर पुँजि

ख) चालु पुँजि

११) फर्मबाट हुने बार्षिक आम्दानी रु

१२) माग गरिएको सामाग्री/योजना

संलग्न कागजातहरु:

१. नागरिकताको प्रतिलिपि ।
२. विदेशमा बसेको र देश फर्केको मिति खुल्ने राहदानीको प्रतिलिपि ।
३. व्यवसाय दर्ता/नविकरणको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।
४. पान/भ्याट दर्ता नं. ।
५. करचुक्ताको प्रतिलिपि ।
६. फर्म संचालन भइरहेको जग्गाधनी प्रमाण पूर्जाको प्रतिलिपि/भाडामा भए करार सम्झौताको प्रतिलिपि ।
७. विदेशमा हुँदा सम्बन्धित काम गरेको भए सो को प्रमाणित प्रतिलिपि अन्य तालिमहरु भए प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ।
८. सम्बन्धित वडाको सिफारिस प्रस्तावित कार्यक्रम दुई वर्ष अगाडिदेखि हालसम्म अन्य कुनै निकायबाट अनुदानमा प्राप्त नगरेको स्व घोषणा पत्र ।

निवेदकको नाम:

ठेगाना:

दस्तखत:

सम्पर्क नं:

संस्थाको छाप:

अनुसूची -२
दफा ४ (४) सँग सम्बन्धित

सूचना आव्हान पश्चात प्राप्त प्रस्तावहरूलाई देहाएको आधारमा मुल्याङ्कन गरिनेछ
प्रस्तावना मूल्याङ्कनका आधारहरू

क्र.सं.	मूल्याङ्कनका आधारहरू	प्रदान गरिने अङ्क
१	प्रस्तावमा उल्लेखित काम नै विदेश तथा स्वदेशमा गरेको प्रमाण खुलेको	१०
२	महिला दलित लोपउन्मुख र गाँउपालिकाले पहिचान गरेको अति विपन्न घर परिवारमा सुचिकृत भएको	१०
३	कृषि तथा पशुजन्य व्यवसाय संचालन गर्दा परिवारको सदस्य बाहेक अन्यलाई पनि रोजगारी दिईरहेको	२०
४	प्रस्तावित कार्य कृषकको माग एवम् आवश्यकता भए नभएको	२०
५	प्रस्तावित बाली/वस्तुको भौगोलिक एवं प्राविधिक उपयुक्तता	२०
६	व्यवसायिक कार्ययोजना	२०
	जम्मा	१००

पुनश्च: माथि उल्लेखित आधारमा मुल्याङ्कन गर्दा कम्तिमा ५० अङ्क प्राप्त गर्ने कृषक/कृषि फर्मलाई मात्र छनौट गर्नु पर्नेछ साथै कृषि/पशुपालन व्यवसाय दर्ता नविकरण नगरेको र व्यवसायिक कार्ययोजना पेश नगर्ने कृषकको आवेदनलाई मुल्याङ्कनमा सहभागी गराईने छैन ।

अनुसूची -३

दफा ८ को बुँदा (ड) सँग सम्बन्धित

वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवालाई दिईने कृषि अनुदान हस्तान्तरणको सम्झौता

लिखित माछापुच्छ्रे गाँउपालिकानं वडाटोल बस्ने मले यस गाँउपालिकाबाट मिति मा प्रकाशित शिर्षकको सूचना बमोजिम कृषि /पशुपालन फार्मको तर्फबाट आवश्यक पर्नेसामाग्री /योजना माग गरेको छु । मैले यस कार्यविधिलाई राम्ररी बुझेको छु । प्राप्त गरेको अनुदानको सही उपयोग गर्ने छु । आजका मितिले ५ वर्षसम्म कार्ययोजनामा उल्लेखित काम गर्ने छु । यो सम्झौता विपरित काम गरेको प्रमाणित भएमा गाँउपालिकाबाट अनुदान स्वरूप प्राप्त गरेको रकम फिर्ता गर्नुका साथै भविष्यमा गाँउपालिकाद्वारा प्रदान गरिने कुनै पनि अनुदानको लागि अयोग्य हुन मन्जुर भई यस सम्झौतामा सहीछाप गरिदिए ।

प्राप्त गरेको उपकरणको विवरण

सि.नं	सामाग्री/योजना नाम	परिमाण	दर	गा.पा.को अनुदान	लागत सहभागिता	जम्मा रकम	कैफियत

गाउँपालिकाको तर्फबाट पहिलो पक्ष

दस्तखतः

कर्मचारीको नामः

पदः

मितिः

छापः

रोहवर

दस्तखतः

नामथरः

पदः

मितिः

कृषक/फर्मको तर्फबाट दोस्रो पक्ष

दस्तखतः

नामथरः

पदः

फर्मको छापः

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७९ कार्तिक ०३

प्रमाणीकरण मिति: २०७९ कार्तिक ०६

प्रमाणीकरण गर्ने पदाधिकारी: मिन बहादुर गुरुङ्ग, अध्यक्ष